

Adressats tenor distributur

Laax, ils 6 da november 2025

Revisiun totala dalla constituziun communal

Preziadas dunnas, stimai signurs

A caschun dalla radunonza communal dils 14 da settember 2022 ha in votant fatg la proposta d'introducir la votaziun all'urna per fatschentas da gronda muntada. La proposta ha giu en mira ina revisiun dalla constituziun communal. La radunonza communal ha declarau la proposta sco relevonta.

En quei connex ha la suprastonza communal silsuenter examinau, schebein la moziun duei esser l'ocasiun per ina revisiun totala dalla constituziun. La versiun dalla constituziun communal da Laax vertenta ei vegnida concludida ils 15 da mars 1991 ed ei entrada en vigur ils 17 da settember 1991. Dapi lu ein d'ina vart la situaziun da dretg surordinau e da l'autra vart las pretensiuns allas vischnauncas semidadas fermamein. Sil pli tard dapi l'entrada en vigur dalla Lescha da vischnauncas dil cantun Grischun revedida igl 1. da fenadur 2018 ei in'examinaziun e revisiun dalla constituziun communal indicada.

En il fratep han ins denton instradau ina revisiun totala dalla constituziun communal, el rom dalla quala ins ha examinau e revediu da rudien – cun la participaziun corrispundenta d'ina gruppa da lavur – la constituziun.

Situaziun da partenza e finamiras

Ina revisiun totala caschuna in'examinaziun globala dalla constituziun, dall'organisaziun communal ed administrativa e dils dretgs politics. Ultra dallas adattaziuns stringentas al dretg surordinau semidau eis ei necessari da preparar enteifer il sector autonom communal il terren per il svilup dalla vischnaunca orientaus viers igl avegnir. Cunquei che la fatschenta ei da gronda impurtonza per igl avegnir dalla vischnaunca ha la suprastanza communal giavischau d'involver el process la populaziun e las differentas gruppas d'interess e gruppas en mira.

Organisaziun dil project e process d'elaboraziun

Per possibilitar in dialog ed in process participativ ei vegnida installada ina grupp da lavur ord la populaziun. Quella ei sefatschentada cun las finamiras fundamentalas dalla constituziun e dall'organisaziun communal ed administrativa sco era cun ils dretgs politics. Sin fundament dallas basas che la grupp da lavur numnada avon ha elaborau e tractau ha la suprastanza communal silsunter sviluppau in sboz per ina nova constituziun e deliberau e discutau quel el rom da pliras sesidas.

La suprastanza ha lu suttamess il sboz per ina nova constituziun al Cantun per l'examinaziun preliminar. Il resultat da quella ei staus positivs. Sin fundament dils resuns ein different puncts dil sboz aunc ina ga vegni surluvrai e repassai.

En sia sesida dils 24 da zercladur 2025 ha la suprastanza communal decidiu da metter en discussiun publica il sboz repassau e da realisar per quei intent ina procedura da consultaziun publica.

Cuntegns dalla revisiun dalla constituziun

Ils pli impurtonts cuntegns dalla revisiun dalla constituziun proponida senumnan (enumeraziun buca finala):

- 1) Eliminaziun dallas substituziuns:** Egl avegnir duei vegnir desistiu d'eleger substituziuns. Egl art. 26 dalla Lescha da vischnauncas prescriba il dretg cantunal da realisar elecziuns substitutivas, sche elecziuns ordinarias han buca liug enteifer ils proxims nov meins. La vischnaunca nezegia cheu siu spazi da reglamentaziun e pretenda da niev in'elecziun substitutiva en cass d'ina vacanza che cuoza pli ditg che sis meins.
- 2) Concretisaziun dalla regla d'incompatibilitad ed aboliziun dall'obligaziun da recusaziun per commembras e commembers dalla radunonza communal:** La regla che commembras e commembers dallas autoritads communalas sco era emploiadas communalas ed emploi communs stabels astgan buca far part dall'autoridad superiura directa vegn da niev precisada cun la definiziun che «emploiadas communalas ed emploi communs stabels»

ein talas personas che occupeschan ina piazza da varga 20 pertschien tier la vischnaunca. Sche l'autorità superiura directa ei la suprastanza communal, vala mintga engaschament sco motiv d'incompatibilità. L'obligaziun da recusaziun per commembras e commembers dalla radunanza communal vegn abolida, perquei ch'ella cunterdi al dretg surordinau. Per commembras e commembers dalla suprastanza communal vala l'obligaziun da recusaziun vinavon; ella resulta già dils art. 33 dalla Lescha da vischnauncas resp. art. 6 dalla Lescha davart la giurisdicziun administrativa.

- 3) **Dretg d'iniziativa:** Il quorum per lantschar in'iniziativa vegn adattaus alla grondezia dalla vischnaunca ch'ei carschida. Egl avegnir san 20 pertschien dallas personas cun dretg da votar pretender ina votaziun davart lur proposta inoltrada. Il termin, enteifer il qual la damonda d'iniziativa sto vegnir suttamessa alla votaziun, vegn prolungius da sis meins sin in onn per dar alla vischnaunca avunda temps d'elaborar in sboz per il project e per formular in'eventuala cunterproposta. Il medem mument san ins retrer l'iniziativa mo pli tochen ch'il termin da votaziun ei fixaus, aschia ch'ins suonda la recumandaziun dil model d'ina constituziun communal.
- 4) **Introducziun dil referendum facultativ:** La revisiun dalla constituziun preveda d'introducir il referendum facultativ per decisiuns dalla radunanza communal che pertuccan expensas da varga fr. 5'000'000 per la medema fatschenta.
- 5) **Nova reglamentaziun concernent la protocollaziun:** Cun la revisiun introducescha la vischnaunca claras regulaziuns per la protocollaziun, aschia ch'ella s'assimilescha alla Lescha da vischnauncas cantunala. Plinavon extenda ella il dretg d'haver envesta dallas personas cun dretg da votar sin tut las personas cun interess degns da protecziun.
- 6) **Cumpletaziun dalla cuminanza dallas votantas e dils votants all'urna:** La cuminanza dallas votantas e dils votants all'urna vegn completada sco organ dalla vischnaunca. Ella decida davart la relaschada e l'adattaziun dalla constituziun communal, davart decisiuns dalla radunanza communal, encunter las qualas igl ei vegniu fatg in referendum facultativ sco era davart la fusiun cun autras vischnauncas.
- 7) **Nova repartiziun dallas cumpetenzas:** La revisiun dalla constituziun preveda che concessiuns per l'utilisaziun speciala vegnan mo pli suttamessas alla radunanza communal, sch'il dretg surordinau pretenda il consentiment dallas votantas e dils votants (quei vala en special per concessiuns per l'utilisaziun dall'aua). La decisiun da far midadas subordinadas da concessiuns e dretgs d'utilisaziun specials duei en mintga cass restar ella cumpetenza dalla suprastanza communal, schinavon che ni la dimensiun ni las prestaziuns economicas fixadas denter las partidas vegnan tangadas.
- 8) **Adattaziun dallas cumpetenzas finanzialas:** La cumpetenza da decider dalla suprastanza communal davart expensas unicas vegn buca pli colligiada cun il conclus da preventiv. Sia cumpetenza vegn plinavon alzada dad oz fr. 15'000 sin niev fr. 50'000 per expensas che

serepetan mintg'onn, per la concessiun da credits supplementars per expensas supplementaras tochen 20 % sco era per expensas tochen fr. 200'000.

- 9) **Ulteriuras novas reglamentaziuns:** Igl ei previu da far differentas adattaziuns redacziunalas ed assimilaziuns alla Lescha da vischnauncas en plirs artechels.

Decuors digl ulteriur process

Per il process dalla revisiun dalla constituiun ein ils suandonts pass planisai:

Pass	Termin
consultaziun publica	7-11-2025 – 19-12-2025 (6 jamnas)
evaluaziun dalla consultaziun ed adattaziun dil project	december 2025 – schaner 2026
deliberaziun dil sboz da revisiun e dil messadi da vart dalla suprastanza communal	fevrer 2026
votaziun davart la revisiun parziale da vart dalla radunonza communal	11 d'avrel 2026
approbaziun entras la regenza dil cantun Grischun	3./4. quartal 2026
entrada en vigur dalla nova constituiun communal	01-01-2027

Igl object dalla consultaziun publica davart la revisiun dalla constituiun communal da Laax ei il sboz da revisiun per la constituiun communal ella versiun decidida dalla suprastanza communal ils 24 da zercladur 2025.

Ils documents da consultaziun vegnan publicai sin la pagina-web dalla vischnaunca, www.laax-gr.ch / Actual / Informaziuns vischnaunca.

Vus saveis inoltrar Vossa posiziun tochen sil pli tard **ils 19 da december 2025** alla suprastanza communal da Laax, revisiun dalla constituiun, Via Principala 60c, 7031 Laax ni per e-mail ad admin@laax-gr.ch.

La suprastanza communal selegra da Vossa posiziun enteifer il termin ed engrazia per Vies interess e Vossa cooperaziun.

EN NUM DALLA SUPRASTONZA COMMUNALA DA LAAX

president

Franz Gschwend

menadra construcziun ed infrastruttura
commembra dalla direcziun communal

Simona Camathias

aschunta

- sboz da revisiun dalla constituziun communal
(tenor decisiun dalla suprastonza communal dils 24 da zercladur 2025)

distributur

- grupp da lavur cumissiun per la revisiun dalla constituziun
- suprastonza communal
- exposiziun publica